

Trošarine / posebni porezi

Špejar, Nikolina

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:849792>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Diplomski studij (*Financijski menadžment*)

Nikolina Špejar

TROŠARINE/POSEBNI POREZI

Diplomski rad

Osijek, 2019.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Diplomski studij (*Financijski menadžment*)

Nikolina Špejar

TROŠARINE/POSEBNI POREZI

Diplomski rad

Kolegij: Komparativni porezni sustavi

JMBAG: 0010209789

e-mail: nispejar@efos.hr

Mentor: prof.dr.sc. Branimir Marković

Osijek, 2019.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Graduate Study (*Financial Management*)

Nikolina Špejar

EXCISE DUTIES/SPECIAL TAXES

Graduate paper

Osijek, 2019.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je _____
(navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.

2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.

3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).

4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Nikolina Špejar

JMBAG: 0010209789

OIB: 08437049938

e-mail za kontakt: spejar.nikolina@gmail.com

Naziv studija: Diplomski studij, smjer Financijski menadžment

Naslov rada: Trošarine/posebni porezi

Mentor/mentorica rada: prof.dr.sc. Branimir Marković

U Osijeku, _____ godine

Potpis

SAŽETAK

Trošarine i posebni porezi potiču još iz starijih vremena, ali u današnjem vremenu postoji više poreznih oblika. Obaveza obračunavanja trošarina nastaje u onom trenutku kada trošarinski proizvodi stignu na teritorij Republike Hrvatske, a obračunavaju se na alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, energente i električnu energiju. Postoji nekoliko kategorija posebnih poreza u Republici Hrvatskoj, a to su posebni porezi na motorna vozila, posebni porezi na kavu i bezalkoholna pića te porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila. Posebni porezi i trošarine su vrsta javnog davanja te samim time predstavljaju značajan prihod za državni proračun. Budući da je Republika Hrvatska članica Europske Unije, njen porezni sistem je svakako usklađen sa pravnom štečevinom Europske Unije.

Ključne riječi: *trošarine, posebni porezi, Republika Hrvatska, porezni sustav,...*

ABSTRACT

Excise duties and special taxes travel even earlier, but there are more tax forms in our day. The obligation to process excise duties arises at the moment when excise products arrive on the territory of the Republic of Croatia, and are processed for alcohol and alcoholic beverages, tobacco products, energy and electricity. There are several categories of taxes in the Republic of Croatia, for special taxes on motor vehicles, special taxes on coffee and non-alcoholic beverages, as well as taxes on motor liability insurance premiums and premium motor vehicle casco insurance. Special taxes and excise duties are types of public contributions and only time represents significant revenue for the state budget. As the Republic of Croatia is a Union State, its tax system is certainly aligned with the truly harmful European countries.

Keywords: *excise duties, special taxes, Republic of Croatia, tax system,...*

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1. TROŠARINE U REPUBLICI HRVATSKOJ	2
1.1. Pojmovno određenje	3
1.2. Nastanak trošarina i opće karakteristike	3
1.4. Trošarine na energente i električnu energiju	6
1.5. Trošarine na duhanske proizvode	9
2. POSEBNI POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ	10
2.1. Posebni porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove	11
2.2. Posebni porezi na kavu i bezalkoholna pića	13
2.3. Posebni porezi na luksuzne proizvode	14
2.4. Porezna oslobođenja	15
3. USPOREDBA TROŠARINA/POSEBNIH POREZA REPUBLIKE HRVATSKE S DRUGIM DRŽAVAMA	18
3.1. Posebni porezi	18
3.2. Posebni porez na kavu i bezalkoholna pića	18
3.3. Oporezivanje duhanskih proizvoda	26
3.4. Porez na motorne benzine	31
3.5. Porez na električnu energiju	34
3.6. Porez na plin za grijanje	36
3.7. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti	38
3.8. Trošarina za alkoholna pića (pivo)	40
3.9. Trošarine prirodnog plina	42
ZAKLJUČAK	45
LITERATURA	47
POPIS GRAFIČKIH PRILOGA	49

1. UVOD

Poznato je da se dobar porezni sustav zasniva na principima kao što su efikasnost, pravednost, jednostavnost te stabilnost. Hrvatski porezni sustav možemo usporediti s poreznim sustavima zemalja članica Europske Unije i temelji se na velikom broju izravnih i neizravnih poreza. Republika Hrvatska jamči isti pravni položaj na tržištu svim poduzetnicima (domaćim i stranim). Pravni izvori poreznih obveza i prava za porezne obaveznike i tijela državne uprave su Ustav Republike Hrvatske, Opći porezni zakon te ostali zakoni koji pojedinačno reguliraju ovaj sustav.

Danas su u gotovo svim suvremenim poreznim sustavima uvedeni posebni porezi ili trošarine. Proizvode koji se oporezuju trošarinama možemo svrstati u tri osnovne skupine – alkoholne proizvode, energente i duhanske proizvode, a one se proširuju nizom drugih proizvoda i znatno se razlikuju od države do države. 1994. godine je u Hrvatsku uvedeno devet trošarina - na kavu, naftne derivate, alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, pivo, bezalkoholna pića, osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, luksuzne proizvode, te premije osiguranja od automobilske odgovornosti, što je upravo i predmet istraživanja ovoga rada. Osim toga, cilj rada je i pojasniti karakteristike gore navedenih posebnih poreza, odnosno trošarina ili akciza te objasniti ulogu istih u ukupnom poreznom sustavu Republike Hrvatske.

Rad se sastoji od tri glavna poglavlja. U prvom poglavlju su obrađene trošarine u Republici Hrvatskoj, u sklopu toga njeno pojmovno određenje kao i nastanak trošarina kroz povijest. Zatim su detaljno pojašnjene trošarine na alkohol i alkoholna pića, trošarine na energente i električnu energiju te trošarine na duhanske proizvode naravno praćene zakonskim i pravnim propisima. U drugom poglavlju su obrađeni posebni porezi u Republici Hrvatskoj, a u sklopu toga posebni porezi na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, posebni porezi na kavu i bezalkoholna pića, posebni porezi na luksuzne predmete kao i porezna oslobođenja. Treće poglavlje je namijenjeno za istraživački dio rada, opis istraživanja kao i same rezultate tih istraživanja, gdje su predstavljeni glavni statistički podatci o trošarinama i posebnim porezima, kako u Republici Hrvatskoj tako i u susjednim državama te članicama Europske Unije. Na kraju rada je dat zaključak na cjelokupno istraživanje.

1. TROŠARINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

1.1. Pojmovno određenje

Govoreći o trošarinama, postoji dosta definicija koje objašnjavaju iste. Trošarina je vrsta neizravnog poreza koja se obračunava na prodaju određene robe. Porez ne plaća izravno kupac, već ga trgovac ili proizvođač robe prosljeđuje potrošaču kao dio cijene proizvoda. Trošarina je neizravni porez, a taj unutarnji porez prikuplja trgovina na malo ili posredničko tijelo krajnjeg potrošača koje na kraju preda porez.

„Trošarine se nazivaju i posebnim ili pojedinačnim porezom na promet, a javljaju se i pod nazivom akcize. Svo troje predstavlja jednu pojavu – porezni oblik kojim se oporezuje samo jedan ili nekoliko istovrsnih proizvoda.“ (Šimović, 2007:26).

„U današnje se vrijeme trošarinama oporezuju tri temeljne skupine proizvoda – alkohol, energenti te duhanski proizvodi. Navedene su skupine, podložne oporezivanju, mogu proširiti i drugim proizvodima, različitim od države do države, odnosno karakteristične za svaki porezni sustav pojedine države. Uvriježeno je kako se na potrošnju gore navedenih proizvoda (alkohola, cigareta ili benzina) uz uobičajen opći porez na promet ili PDV nameće i dodatni porez – trošarina.“ (Kesner-Škreb, 1999:765-767).

„Što se tiče Republike Hrvatske, u njezinom poreznom sustavu, trošarine su kao porezni oblik uvedene već na počecima reforme poreznog sustava koja je započela 1993. godine donošenjem Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit.“ (Alijagić, 2015: 136). Ali u nastavku rada će se primjetiti da su zastupljene u znatno manjem broju nego u ostatku Europske Unije.

1.2. Nastanak trošarina i opće karakteristike

U prethodnom vremenu, vladar je bio taj koji odlučuje o uvođenju različitih vrsta nameta, a svakako potreba za tim se javila jer su tadašnjim državama bila potrebna određena sredstva za financiranje vojske, ratovanja i tome slično.

„Nastanak prvih trošarina se veže za trošarine na kavu, a uvedena je 1993. godine. Obujam proizvoda koji su obuhvaćeni ovim poreznim oblikom proširen je već 1994. godine kada se uvode trošarine na naftne derivate, duhanske proizvode, alkohol, pivo, bezalkoholna pića, osobne automobile, motorna vozila, plovila i zrakoplove, dok je u listopadu 1999.

godine uveden posebni porez na luksuzne proizvode u koje se ubrajaju nakit, satovi, odjeća i obuća od kože reptila, oružje, te krzna. 2002. godine uvedena je trošarina na premije osiguranja i kasko osiguranja cestovnih motornih vozila.“ (Kesner-Škreb, 2010: 63).

Iako bi trošarina trebala što više povećati prihod države za pružanje javnih usluga, tijekom godina se koristi kao instrument fiskalne politike za poticanje gospodarskog rasta. Stoga je to jedan od društveno-ekonomskih ciljeva.

Također možemo reći da vlada nameće poreze svojim građanima kako bi osigurala nesmetano vođenje nacije. Neki porezi nameću se izravno poreznom obvezniku, dok se drugi naplaćuju neizravno. Naplate trošarina, vlada osigurava da cijeli porezni sektor bude uključen u oporezivanje. Ti se porezi koji se naplaćuju mogu upotrijebiti kao sredstvo za kontrolu prodaje robe, uključujući alkohol i opojne tvari.

Ako proizvođač, koji je obveznik plaćanja poreza, ne završi s plaćanjem potrebne trošarine, mogla bi mu se naplatiti kazna u obliku novčane kazne. Štoviše, on bi uzrokovao poremećaj protoka u organizaciji te bi mogao i okaljati imidž organizacije.

1.3. Trošarine na alkohol i alkoholna pića

„Predmet oporezivanja posebnim porezom na alkohol i alkoholna pića obuhvaćeni su alkohol i alkoholna pića kojima se smatraju pivo, vino, ostala pića dobivena vrenjem osim piva i vina, međuproizvoda te etilni alkohol.“ (Zakon o trošarinama, čl. 61).

„Pivom se smatra svaki proizvod obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2203 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol., kao i svaki proizvod koji je mješavina piva i bezalkoholnih pića obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2206 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol.“ (Zakon o trošarinama, čl. 62).

„Vinom se smatraju (Zakon o trošarinama, Čl. 63):

- 1) mirna vina

- svi proizvodi s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 1,2% vol., ali ne većim od 15% vol. pod uvjetom da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem,
- svi proizvodi s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 15% vol., ali ne većim od 18% vol. pod uvjetom da su proizvedeni bez ikakvog obogaćivanja i da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem.

2) pjenušava vina

- svi proizvodi koji su punjeni u boce s posebnim čepom u obliku gljive pričvršćenim na poseban način ili koji imaju zbog otopljenog ugljičnog dioksida povišeni tlak od tri ili više bara,
- svi proizvodi koji imaju volumni udio stvarnog alkohola veći od 1,2% vol., ali ne veći od 15% vol. pod uvjetom da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem. Ostalim pićima koja se dobivaju vrenjem osim piva i vina smatraju se (Zakon o trošarinama, čl. 64):

3) ostala mirna pića

- s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 1,2% vol., ali ne većim od 10% vol.,
- s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 10% vol., ali ne većim od 15% vol., pod uvjetom da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem.

4) ostala pjenušava pića

- svi proizvodi koji su punjeni u boce s posebnim čepom u obliku gljive pričvršćenim na poseban način ili koji imaju zbog otopljenog ugljičnog dioksida povišeni tlak od tri ili više bara,
- svi proizvodi koji imaju volumni udio stvarnog alkohola veći od 1,2% vol., ali ne veći od 13% vol., pod uvjetom da ne sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem,
- svi proizvodi s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 13% vol., ali ne većim od 15% vol. pod uvjetom da je sav alkohol sadržan u gotovom proizvodu nastao vrenjem,

– etilnim alkoholom smatraju se svi proizvodi s volumnim udjelom alkohola većim od 1,2% vol., s volumnim udjelom alkohola većim od 22% vol. te svi proizvodi koji sadrže alkohol za piće bez obzira da li je u otopini ili ne. Trošarinska osnovica na pivo je 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitrju gotovog proizvoda. Na vino, ostala pića dobivena vrenjem, osim vina i piva te međuproizvoda, trošarinska osnovica je jedan hektolitar gotovog proizvoda dok je na etilni alkohol jedan hektolitar čistog alkohola izraženog u volumnim postocima mjerenim pri temperaturi od 20°C.“

1.4. Trošarine na energente i električnu energiju

„Oporezivanje obuhvaća energente koji se iskorištavaju kao pogonsko gorivo ili kao gorivo za grijanje te električnu energiju, a određeni su tarifnim oznakama kombinirane nomenklature sukladno Direktivi 2003/96 EZ. Pod pojmom energenata uključeni su i do sada svi oporezivi naftni derivati, ali i neki novi poput biogoriva, kruta goriva - ugljen, koks, prirodni plin te svi ostali proizvodi ako služe za pogon motornih vozila ili za grijanje. Električna energija također je postala predmetom oporezivanja danom pristupanja Hrvatske EU“. (Kesner-Škreb, 2010:67).

Predmet oporezivanja naftnih derivata i energenata u Republici Hrvatskoj su (Zakon o trošarinama, čl. 96):

1. proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 2701, 2702 i 2704 do 2715,
2. proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 2901 i 2902,
3. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3403,
4. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3811,
5. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3817.

Energentima se smatraju i sljedeći proizvodi ako su ti proizvodi namijenjeni korištenju kao pogonsko gorivo, kao dodatak ili sredstvo za poboljšanje pogonskih goriva ili kao gorivo za grijanje (Zakon o trošarinama, čl. 96):

1. proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama KN 1507 do 1518,
2. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 2905 11 00 koji nisu sintetičkog podrijetla,
3. proizvodi obuhvaćeni tarifnom oznakom KN 3824 90 99.

Trošarinski obveznik mora za obračunsko razdoblje sam utvrditi obavezu trošarine na električnu energiju sukladno propisanim trošarinskim osnovicama i iznosima koji su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine, a obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

„Obračunatu trošarinu mora platiti najkasnije do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po isteku obračunskog razdoblja. Trošarina se ne plaća na električnu energiju (Zakon o trošarinama, čl. 105):

- koja se koristi za kemijsku redukciju i u elektrolitskim i metalurškim procesima,
- koja se koristi za zajedničku proizvodnju toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija),
- koja se dobiva korištenjem iz obnovljivih izvora energije i ako je proizvođač koristi za vlastite potrebe: snage vjetra, valova, plime, geotermalnih izvora, sunčeve energije ili ako je proizvedena od biomase ili proizvoda od biomase,
- koja se koristi u mineraloškim procesima,
- koja se koristi u kućanstvima,
- koja se koristi za proizvodnju električne energije te za održavanje sposobnosti proizvodnje električne energije.“

Trošarinskim obveznikom za prirodni plin smatra se (Zakon o trošarinama, čl. 6):

- 1) opskrbljivač plinom kada prirodni plin isporuči krajnjem kupcu u Republici Hrvatskoj,
- 2) opskrbljivač kada uvozi ili unosi prirodni plin za vlastitu potrošnju,
- 3) proizvođač plina kada proizvedeni prirodni plin koristi za vlastitu potrošnju. Mjerenje odnosno utvrđivanje isporučenih količina prirodnog plina obavljaju operator transportnog sustava i operator distribucijskog sustava te proizvođač plina sukladno posebnim propisima.

Opskrbljivač plinom obračunava trošarinu na prirodni plin prema izdanim računima za izvršene mjesečne isporuke u obračunskom razdoblju na temelju podataka o stvarno isporučenim količinama prirodnog plina krajnjem kupcu. Trošarinski obveznik za obračunsko razdoblje mora sam utvrditi obvezu trošarine na prirodni plin sukladno propisanim trošarinskim osnovicama i iznosima koji su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine, a obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

Obračunata trošarina mora se platiti najkasnije do zadnjeg dana u tekućem mjesecu po isteku obračunskog razdoblja. Trošarinskim obveznikom za kruta goriva smatra se (Zakon o trošarinama, čl. 6):

- 1) isporučitelj kada isporuči kruta goriva krajnjem potrošaču u Republici Hrvatskoj odnosno kada kruta goriva koristi za svoju konačnu potrošnju,
 - 2) krajnji potrošač kada uvozi ili unosi kruta goriva za svoju konačnu potrošnju.
- Trošarinski obveznik mora za obračunsko razdoblje sam utvrditi obvezu trošarine na kruta goriva sukladno propisanim trošarinskim osnovicama i iznosima koji su na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine, a obračunska razdoblja su od prvog do posljednjeg dana u mjesecu.

Trošarina se ne plaća na (Zakon o trošarinama, čl. 105):

- energente koji se koriste kao pogonsko gorivo u zračnom prometu, osim uporabe za privatne letove,
- energente koji se koriste kao pogonsko gorivo za plovidbu, uključujući ribolov i električnu energiju proizvedenu na plovilu, osim uporabe plovnih objekata i plovila za privatne svrhe,
- energente koje proizvođač energenata i električne energije koristi u svojim proizvodnim prostorijama za daljnju preradu, odnosno proizvodnju drugih energenata i električne energije, osim ako se koriste kao pogonsko gorivo za vozila,
- energente koji se koriste za zajedničku proizvodnju toplinske i električne energije u jedinstvenom procesu (kogeneracija),
- energente koji se koriste u mineraloškim procesima,

- dvojno korištenje energenata ako se koriste kao gorivo za grijanje i istodobno za namjenu koja nije pogon ili grijanje (uporaba energenata za kemijsku redukciju, u elektrolitskim i metalurškim procesima),
- energente koji se koriste za druge namjene, a ne kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje,
- prirodni plin koji se koristi u kućanstvima i prirodni plin koji se koristi za pogon vozila.

1.5. Trošarine na duhanske proizvode

„Zakonima o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode koji su doneseni u 2009. započelo je postupno usklađivanje hrvatskoga trošarinskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU. Promijenjena je porezna osnovica i uvedena dvokomponentna visina posebnog poreza na cigarete. Od 1. siječnja 2010. oporezivanje duhanskih proizvoda provodi se prema Zakonu o trošarinama.“ (Kesner-Škreb, 2010:65).

„Porezni obveznik bio je proizvođač odnosno uvoznik duhanske prerađevine, a predmet oporezivanja duhan i prerađevine od duhana. Porezna osnovica ovisila je o vrsti duhanske prerađevine - paketić od 20 komada cigareta i cigarilosa, komad za cigare, a kg za duhan, te je bila različita za domaći ili uvezeni duhan.“ (Jelčić, Bejaković, 2012:178).

Posebni porez na cigarete plaća se kao dvokomponentni posebni porez, i to kao specifični posebni porez propisan u određenom iznosu za količinu od 1.000 komada cigareta i kao proporcionalni posebni porez propisan u određenom postotku maloprodajne cijene cigareta, i to:

- specifični posebni porez 180 kuna za 1.000 komada cigareta,
- proporcionalni posebni porez od 30% maloprodajne cijene. (Kesner-Škreb, 2010:6).

2. POSEBNI POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ

„Porezni obveznik posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove je uvoznik (krajnji korisnik za čiji se račun obavlja uvoz proizvoda) ili proizvođač motornih vozila, plovila i zrakoplova (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 6). Porezni obveznik posebnih poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove je uvoznik ili proizvođač motornih vozila i zrakoplova“. (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 6).

Tako da se može reći da porez plaćaju proizvođači, uvoznici ili na kraju oni koji uzimaju određene proizvode iz inozemstva. Ali svakako postoji i izuzetak onih koji su prema carinskim propisima oslobođeni takvog plaćanja.

Iznimka je posebni porez na promet rabljenih automobila (koji nije trošarina), a plaćaju ga kupci tih automobila. Od 1. siječnja 2002. nadležnost obračuna, naplate i nadzora posebnih poreza prelazi temeljem odredaba Zakona o carinskoj službi s Porezne uprave na Carinsku upravu RH.

Što se tiče podjele poreza, dijele se:

- prema vrsti porezne osnovice - dohodak/ dobit, potrošnja, imovina,
- prema razini državne vlasti - prihodi središnje države ili nižih razina vlasti,
- prema vrsti porezne stope - proporcionalni, progresivni ili regresivni, te
- ovisno o tome tko ih u konačnici snosi - posredni ili neposredni. (Kordić, 2011:3).

U Hrvatskoj se do 2010., prema Zakonu o trošarinama, naplaćivalo devet trošarina odnosno posebnih poreza, a to su:

1. Posebni porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove,
2. Posebni porez na naftne derivate,
3. Posebni porez na alkohol,
4. Posebni porez na pivo,
5. Posebni porez na bezalkoholna pića,
6. Posebni porez na duhan i duhanske proizvode,
7. Posebni porez na kavu,
8. Posebni porez na luksuzne proizvode,

9. Posebni porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.

Stupanjem na snagu novog Zakona o trošarinama 01. siječnja 2010. godine, prestao je važiti dio ranijih zakona, ali zakoni o posebnim porezima koji se ne odnose na navedene trošarinske proizvode ostaju na snazi.

2.1. Posebni porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove

Predmet oporezivanja su motorna vozila na koje nije obračunat i plaćen posebni porez u Republici Hrvatskoj koja se registriraju sukladno posebnim propisima (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 5):

1. osobni automobili i ostala motorna vozila konstruirana prvenstveno za prijevoz osoba, uključujući motorna vozila tipa karavan, kombi i trkaće automobile iz tarifnih oznaka KN: 8703 21, 8703 22, 8703 23, 8703 24, 8703 31, 8703 32, 8703 33 i 8703 90, osim sanitetskih vozila, dostavnih »van« vozila i vozila posebno prilagođenih za prijevoz osoba s invaliditetom,
2. motocikli (uključujući i mopede), bicikli i slična vozila s pomoćnim motorom, sa ili bez bočne prikolice iz tarifnih oznaka KN: 8711 20, 8711 30, 8711 40, 8711 50 i 8711 90,
3. „pick-up“ vozila s dvostrukom kabinom, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi,
4. „ATV“ vozila, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi,
5. druga motorna vozila prenamijenjena u motorna vozila. Motorna vozila koja se isključivo pokreću na električni pogon nisu predmet oporezivanja. Porezna obveza posebnog poreza na određene osobne automobile, ostala motorna vozila i zrakoplove pri uvozu nastaje s danom nastanka carinskoga duga, a kod proizvođača u trenutku isporuke (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 26).

Porezna osnovica za nova motorna vozila je preporučena prodajna cijena koju je proizvođač, predstavnički ured proizvođača u Republici Hrvatskoj i trgovac koji je generalni zastupnik ili uvoznik određene marke motornih vozila u Republici Hrvatskoj dostavio Carinskoj upravi.

Porezna osnovica za utvrđivanje posebnog poreza za nova motorna vozila je prodajna cijena odnosno tržišna cijena za rabljena motorna vozila.

Obveznik plaćanja posebnog poreza na motorna vozila je (Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, čl. 6): 1. fizička i pravna osoba koja, radi uporabe na cestama u Republici Hrvatskoj, stječe motorno vozilo iz članka 5. stavka 1. ovoga Zakona u Republici Hrvatskoj ili koja takvo motorno vozilo na koje nije obračunat i plaćen posebni porez uvozi ili unosi u Republiku Hrvatsku, 2. osoba koja je izvršila prenamjenu drugog motornog vozila u motorno vozilo, 3. osoba koja je nezakonito uporabila motorno vozilo na području Republike Hrvatske.

Porez po osnovi emisije ugljičnog dioksida se ne plaća na (Ministarstvo financija, 2015):

- motorna vozila koja za pogon koriste dizelsko gorivo i čija je prosječna emisija ugljičnog dioksida (CO₂) do najviše 85 grama po kilometru,
- motorna vozila koja za pogon koriste benzin, ukapljeni naftni plin ili prirodni plin i čija je prosječna emisija ugljičnog dioksida (CO₂) do najviše 90 grama po kilometru,
- za „plug-in“ hibridna električna vozila iznos posebnog poreza se umanjuje za postotni iznos koji odgovara doseg u vozila u potpuno električnom načinu rada te
- za kamper vozila iznos posebnog poreza se umanjuje za 85%.

Poseban porez na motorna vozila plaća se u postotku od porezne osnovice na temelju cijene motornog vozila ovisno o obujmu motora u kubičnim centimetrima i postotku od 24 porezne osnovice po osnovi razine emisije ispušnih plinova.

Porezna osnovica posebnog poreza na rabljena motorna vozila je tržišna vrijednost rabljenog motornog vozila u trenutku nastanka porezne obveze odnosno vrijednost rabljenog motornog vozila na hrvatskom tržištu na dan utvrđivanja porezne osnovice posebnog poreza.

„Stopa posebnog poreza na rabljena motorna vozila iznosi 5%. Rok za plaćanje posebnog poreza na rabljena motorna vozila iznosi 15 dana od dana nastanka porezne obveze. Posebni porez na stjecanje rabljenih motornih vozila ne plaća se na stjecanje rabljenih motornih vozila ako su namijenjena za (Ministarstvo financija, 2015):

– službene potrebe diplomatskih i konzularnih predstavništava, te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj, pod uvjetom uzajamnosti, osim konzularnih predstavništava koje vode počasnici konzularni dužnosnici, osobne potrebe stranog osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava te posebnih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj,

- potrebe međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji Republiku Hrvatsku obvezuje,
- osobne potrebe stranog osoblja međunarodnih organizacija, kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom koji Republiku Hrvatsku obvezuje,
- uporabu u skladu s međunarodnim ugovorom koji je Republika Hrvatska zaključila s drugom državom ili međunarodnom organizacijom, ako taj ugovor za isporuku motornih vozila predviđa oslobođenje od plaćanja PDV-a,
- službene potrebe institucija Europske Unije u Republici Hrvatskoj,
- osobne potrebe stranog osoblja institucija Europske Unije u Republici Hrvatskoj.“

Porezni obveznici posebnog poreza na cestovna motorna vozila su pravne i fizičke osobe vlasnici registriranog osobnog automobila i motocikla. Predmet oporezivanja posebnim porezom na cestovna motorna vozila su registrirani automobili do deset godina starosti i registrirani motocikli bez obzira na godinu proizvodnje. Porez na cestovna motorna vozila plaća se prema snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti vozila.

2.2. Posebni porezi na kavu i bezalkoholna pića

Predmet oporezivanja su kava i bezalkoholna pića koji se stavljaju na tržište Republike Hrvatske. Kavom se smatraju sljedeći proizvodi (Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, čl. 4.):

- 1) pržena kava iz tarifne oznake KN 0901 21 i KN 0901 22,
- 2) ekstrakti, esencije i koncentрати od kave iz tarifne oznake KN 2101 11,
- 3) pripravci na osnovi ekstrakata, esencija ili koncentrata ili na osnovi kave iz tarifne oznake KN 2101 12,
- 4) nadomjesci kave što sadrže kavu iz tarifne oznake KN 0901 90 90,
- 5) napitci i bezalkoholna pića što sadrže kavu, ekstrakte, esencije i koncentrate od kave iz tarifne oznake KN 2202.

Obveznik plaćanja posebnog poreza (porezni obveznik) je:

- 1) ovlaštenu držatelj poreznog skladišta,
- 2) proizvođač i trgovac izvan sustava odgode,
- 3) primatelj,
- 4) osoba za koju se sukladno odredbama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića utvrdi da je nezakonito postupala s predmetom oporezivanja u Republici Hrvatskoj.

Obveza obračunavanja i uplate posebnog poreza nastaje stavljanjem na tržište u Republici Hrvatskoj predmeta oporezivanja, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano, i to (Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića, čl. 6.):

- 1) u trenutku otpuštanja predmeta oporezivanja iz sustava odgode,
- 2) u trenutku proizvodnje predmeta oporezivanja izvan sustava odgode,
- 3) u trenutku uvoza, unosa ili primitka predmeta oporezivanja u Republici Hrvatskoj izvan sustava odgode,
- 4) kada se utvrdi manjak ili gubitak predmeta oporezivanja u poreznom skladištu ili za vrijeme kretanja predmeta oporezivanja u sustavu odgode, osim gubitka ili manjka za koji porezni obveznik dokaže nadležnom carinskom uredu da se može pripisati višoj sili ili razlozima koji se ne mogu pripisati njegovoj krivnji,
- 5) na dan prestanka važenja odobrenja koje je izdao nadležni carinski ured za poslovanje u sustavu odgode,
- 6) kada se utvrdi da se s predmetima oporezivanja nezakonito postupalo.

2.3. Posebni porezi na luksuzne proizvode

U porezni sustav Republike Hrvatske, odnosno u sustav posebnih poreza, relativno kasno – 1999. godine, uveden je poseban porez na luksuzne proizvode. Porezni obveznik bila je pravna i fizička osoba – proizvođač i uvoznik luksuznih proizvoda. Među proizvodima koji su se oporezivali ovim porezom nalazili su se nakit i srodni proizvodi, razni satovi, odjeća i

obuća od krzna i od kože reptila, pirotehnički proizvodi za vatromet, oružje te neki drugi predmeti, primjerice upaljači za cigarete, proizvodi od bjelokosti, koralja, sedefa i dr..

Porezna osnovica bila je prodajna cijena bez poreza na dodanu vrijednost, a porezna stopa bila je proporcionalna i iznosila je 30%. Zakonski okvir je počivao na Zakonu o posebnom porezu na luksuzne proizvode NN 136/02 te Pravilniku o posebnom porezu na luksuzne proizvode NN 112/99, 119/01, 25/09, 26/09, 27/09, 73/09. Porezni obveznik je pravna i fizička osoba proizvođač ili uvoznik luksuznih proizvoda.

Predmet oporezivanja su nakit i srodni proizvodi, satovi, odjeća i obuća od krzna i od kože reptila, pirotehnički proizvodi za vatromete, oružje te bjelokost, kornjačevina, koralji, sedef i upaljači za cigarete. Pri tome se prometom proizvoda smatra isporuka proizvoda koju obavi proizvođač i uvoznik, uzimanje proizvoda za vlastite potrebe te manjak proizvoda. Poseban porez na luksuzne proizvode plaćao se po stopi od 30%.

Porezna osnovica za obračunavanje posebnog poreza na promet luksuznih proizvoda je prodajna vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost. Oslobođeni od plaćanja ovog poreza su izvoz luksuznih proizvoda uz dokaz o izvozu i dokaz da je plaćanje iz inozemstva obavljeno sukladno vanjsko trgovinskim propisima, prodaja luksuznih proizvoda tijelima državne vlasti i tijelima lokalne samouprave, privremeni uvoz luksuznih proizvoda te prodaja luksuznih proizvoda diplomatskim i konzularnim predstavništvima i međunarodnim organizacijama uz uvjet uzajamnosti.

Zakonom o prestanku važenja Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode, a koji je stupio na snagu 01. siječnja 2013. godine prestao je važiti Zakon o posebnom porezu na luksuzne proizvode NN 105/99, 127/00, 114/01, 136/02, kao i Pravilnik o posebnom porezu na luksuzne proizvode NN 112/99., 119/01., 25/09., 26/09., 27/09. i 73/09..

2.4. Porezna oslobođenja

O poreznim oslobođenjima govorimo onda kada se u skladu s utvrđenom politikom oporezivanja izuzimaju od oporezivanja pojedini porezni izvori. Porezna oslobođenja propisana za fizičke osobe susrećemo rjeđe: u slučajevima kada je riječ o osobama koje ne ostvaruju prihode u visini propisanog egzistencijalnog minimuma, kad govorimo o diplomatskom osoblju (pod uvjetom reciprociteta) i o nekim predstavnicima međunarodnih

organizacija. U pojedinim poreznim sistemima od oporezivanja izuzete su i neke druge osobe (npr. vođe država). Od plaćanja poreza mogu biti oslobođene i neke pravne osobe (npr. poduzeća javnog prometa, plinske industrije, vodovod, elektrocentrale i si.).

„Porezna oslobođenja mogu biti privremena i trajna. Tako se npr. poljoprivredni proizvođači mogu osloboditi obaveze plaćanja poreza od 5 do 15 godina (ovisno o zasijanoj kulturi) ako su na svom zemljištu zasadili novi voćnjak, vinograd, šumu. Trajno porezno oslobođenje može se, na primjer, propisati za prihode s pokusnih parcela znanstvenih ustanova iz područja poljoprivrede, za zgrade i zemljište obrazovnih, znanstvenih, vjerskih, sportskih i drugih organizacija.“ (Jelačić, 1990).

Kao što je već navedeno, postoji ukupno 9 posebnih poreza, a u nastavku rada biti će predočena porezna oslobođenja za posebne poreze.

„Prema Zakonu o posebnom porezu na duhanske prerađevine, kada se radi o duhanskim proizvodima, porez se ne plaća ako se isti:

1. izvoze uz dokaz o izvozu i naplati,
2. uništavaju pod poreznim nadzorom,
3. nabavljaju iz inozemstva, a oslobođeni su carine,
4. upotrebljavaju za analizu kvalitete ili proizvode za znanstvena istraživanja, analize, pokuse te industrijske svrhe,
5. cigarete za vlastitu uporabu proizvode ručno od duhana na koji je plaćen porez, a nisu namijenjene prodaji i ne stavljaju se u promet,
6. isporučuju diplomatskim i konzularnim predstavništvima (na osnovu uzajamnosti),
7. isporučuju osobama koje su na temelju potvrde ovlaštenog tijela oslobođena plaćanja poreza kada je to utvrđeno međunarodnim ugovorom.
8. isporučuju u slobodne carinske prodavaonice i prodaju putnicima koji putuju u inozemstvo,
9. isporučuju iz slobodne zone i carinskog skladišta u opskrbna skladišta pomorskih brodova i zrakoplova u međunarodnom prometu.“

Također je za duhanske proizvode poznato da se prodaju u pakovanjima na kojima se nalazi markica, dok se ne smiju prodavati samostalno i na otvorenim prostorima.

Što se tiče poreznih oslobođenja za pivo, porezi ne postoje ako:

- (1) proizvođač izvozi uz dokaz o izvozu i naplati,
- (2) isporučuje se iz pivovare u njezina distribucijske centre, punionice, vlastita veleprodajna skladišta ili među tim skladištima,
- (3) koristi se zbog potrebnih tehničkih proba ili u svrhu kontrole kvalitete,
- (4) isporučuje se slobodnim zonama i slobodnim carinskim prodavaonicama koje isporučuju slobodne carinske prodavaonice,
- (5) do 0,5% dokumentiranoga skladišnog i transportnog kala, rastepa ili loma što nastaje u skladištu ili prijevozu do distribucijskog centra proizvođača,
- (6) tehnološki gubitak koji se pojavljuje u proizvodnji prema Zakonu o posebnom porezu na pivo.

U slučaju bezalkoholnih pića, tu nisu uvršteni voćni sokovi, voćni sirupi i sirupi od povrća, pa se tako od plaćanja poreza oslobađaju pića koja se izvoze uz dokaz o izvozu i plaćanju, pića koja se isporučuju iz proizvodnje u distribucijske centre ili punionice proizvođača, pića koja se koriste za tehničke probe ili za kontrolu kvalitete, pića koja se smještaju u slobodne zone radi izvoza, proizvodnje ili potrošnje i domaća i uvezena pića koje se isporučuju u prodavaonice u međunarodnim zračnim lukama.

Također kao što je slučaj sa duhanskim proizvodima, bezalkoholna pića koja se oporezuju sa posebnim porezom, ne smiju se prodavati na otvorenom.

I na kraju, što se tiče oslobođenja od poreza za automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, posebni porez ne plaćaju diplomatska i konzularna predstavništva ako postoji takav uzajamni dogovor. Prema poreznom vodiću, pravo na povrat posebnog poreza moguće je ostvariti ako se automobil ili brod na koji je plaćen posebni porez izveze, uz dokaz o izvozu i dokaz o plaćanju.

Također uz ovu kategoriju postoje dvije vrste poreza, a to su:

1. Posebni porez - oporezuju se novi¹ i rabljeni automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi koji se uvoze ili proizvode i prodaju u Hrvatskoj.

¹ Novi automobili i motocikli su oni koji nisu bili rabljeni ni registrirani ako od dana kupnje ili uvoza nije prošlo više od 12 mjeseci. Uvezeni automobili i motocikli smatraju se također novima ako od prve kupnje nije prošla godina dana, a za to su vrijeme mogli biti registrirani i rabljeni u inozemstvu.

2. Posebni porez na promet - oporezuje se samo promet rabljenih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova koje kupuju ili stječu pravne i fizičke osobe. (Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove).

3. USPOREDBA TROŠARINA/POSEBNIH POREZA REPUBLIKE HRVATSKE S DRUGIM DRŽAVAMA

3.1. Posebni porezi

U cilju ovoga rada izvršeno je istraživanje o visini pojedinih poreza (posebnih poreza) sa visinom istih poreza u drugim državama kako bi se vidjelo gdje se nalazi Hrvatska po ovom pitanju.

Posebni porezi, i porezi koji će se uspoređivati, u Republici Hrvatskoj su:

1. Posebni porez na motorna vozila,
2. Posebni porez na kavu i bezalkoholna pića,
3. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila,
4. Trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije.

Podatci o visini poreza su prikupljeni sa javnih stranica pojedinih država. Sve cijene su pretvorene u kune radi lakše usporedbe podataka.

3.2. Posebni porez na kavu i bezalkoholna pića

Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića koji je na snazi od 25. lipnja 2013. uređuje sustav oporezivanja posebnim porezom kave i bezalkoholnog pića koji se stavljaju na tržište u Republici Hrvatskoj. Ovaj porez je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske.

U sljedećoj tablici biti će prikazane porezne osnovice za kavu. Osnovica za koju se računa porez je jedan kilogram neto mase kave.

Tablica 1. Porez na kavu

RB	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA (kn/kg)
1	Pržena kava	6,00
2	Ekstrakti, esencije i koncentрати od kave	20,00

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1464

Iz tablice se vidi da je porez na prženu kavu 6 kuna po jednom kilogramu, a porez na ekstrakt, esencije i koncentrat od kave je 20 kuna po jednom kilogramu.

U idućoj tablici je dat prikaz poreza na kavu sadržanu u gotovom proizvodu. Osnovica na koju se računa porez je jedan kilogram neto mase kave sadržane u gotovom proizvodu.

Tablica 2. Porez na kavu sadržanu u gotovom proizvodu

RB	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA (kn/kg)
1	Pržena kava sadržana u gotovom proizvodu	6,00
2	Ekstrakti, esencije i koncentрати od kave sadržani u gotovom proizvodu	20,00

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1464

Porez na kavu sadržanu u gotovom proizvodu je 6 kuna po jednom kilogramu kave sadržane u gotovom proizvodu, a porez na ekstrakte, esencije i koncentrate od kave sadržane u gotovom proizvodu je 20 kuna po jednom kilogramu.

U tablici koja slijedi biti će prikazane visine poreza na bezalkoholna pića. Osnovica na koju se računa porez je jedan hektolitar bezalkoholnog pića.

Tablica 3. Porez na bezalkoholna pića

RB	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA (kn/hl)
1	<p>1. Bezalkoholna pića (vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane te ostala bezalkoholna pića iz tarifne oznake KN 2202, osim voćnih sokova, voćnih nektara, bezalkoholnih pića dobivenih od proizvoda iz tarifne oznake KN 0401 do 0404 i bezalkoholnih pića koja sadrže kavu, ekstrakte, esencije i koncentrate od kave).</p> <p>2. Bezalkoholna pića (ostala pića s udjelom alkohola ne većim od 1,2% iz tarifne oznake KN 2204, 2205, 2206 i 2208, osim pića koja su mješavina piva i bezalkoholnih pića iz tarifne oznake KN 2206 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol).</p>	40,00
2	Bezalkoholna pića (sirupi i koncentрати namijenjeni za pripremu bezalkoholnih pića neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranu nomenklaturu, osim koncentrata iz tarifne oznake KN 2009 i voćnih sirupa).	240,00

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1464

Iz tablice se vidi da je porez na prvu grupu bezalkoholnih pića 40 kuna po jednom hektolitr, a porez na drugu grupu bezalkoholnih pića je 240 kuna po jednom hektolitr.

U sljedećoj tablici je dat prikaz poreza na kavu u drugim državama.

Tablica 4. Porez na kavu u drugim državama

RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA	
			IZNOS (strana valuta/kg)	kn/kg
1	BiH	Pržena kava	2,5 KM	9,44
2	Srbija		110,39 din	6,92
3	Njemačka		2,19 €	16,2
4	Crna Gora		0,80 €	5,92
5	Belgija		0,2502 €	1,85
6	Grčka		3 €	22,2
1	BiH	Ekstrakti, esencije i	3,5 KM	13,22

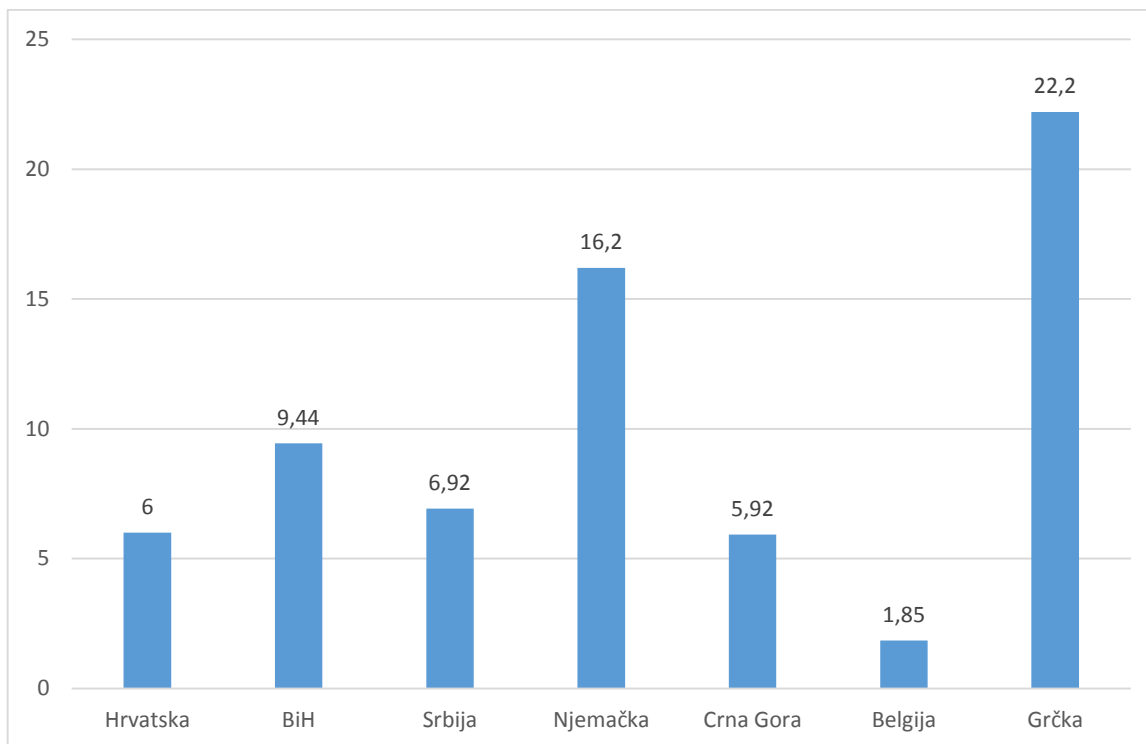
2	Srbija	koncentrati od kave	165,60 din	10,38
3	Crna gora		1,30 €	9,62
4	Belgija		0,7004 €	5,2

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx?id=pro1464

U tablici su dati porezi koji postoje u pojedinim državama. Mnoge države nemaju posebne poreze na kavu.

Naša susjedna država BiH ima porez na kavu od 9,44 kn/kg pržene kave, a Njemačka 16,2 kn/kg pržene kave. Kada su u pitanju ekstrakti, esencije i koncentrati od kave BiH ima porez od 13,22 kn/kg, a npr. Belgija 5,2 kn/kg.

Na sljedećem grafikonu je dat prikaz usporednih podataka za države s obzirom na visinu poreza na kavu.

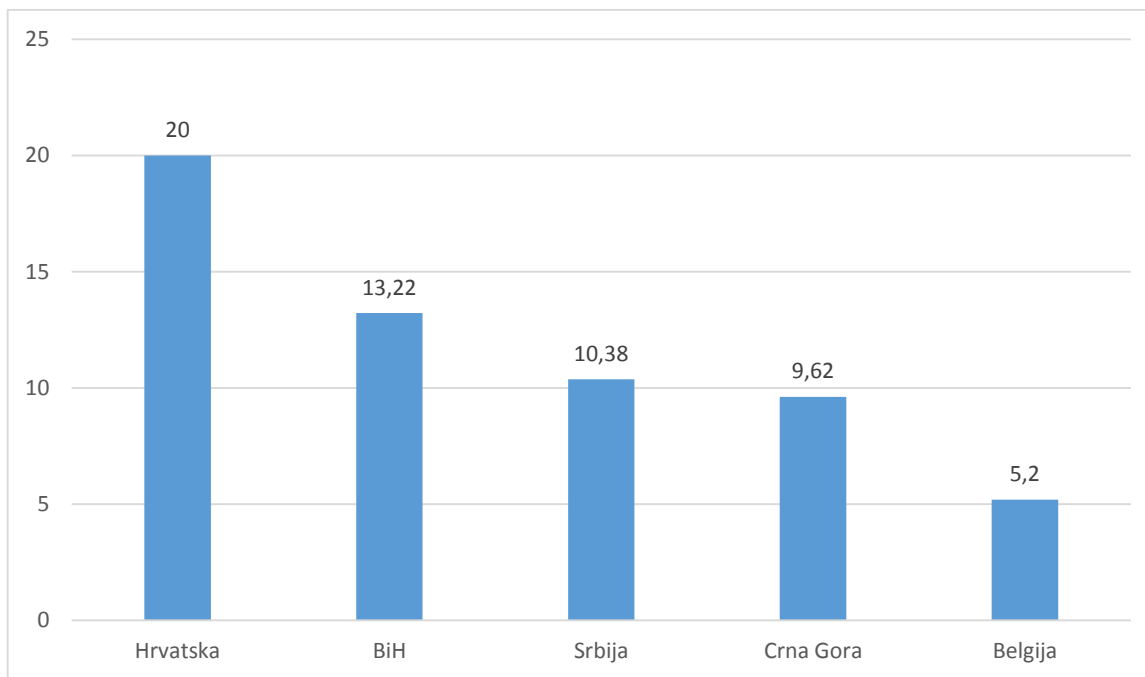
Grafikon 1. Porez na kavu

Izvor: Vlastita izrada autora.

Na grafikonu je prikazan porez na kavu izražen u omjeru kn/kg. Sa grafikona se vidi da je porez u Hrvatskoj kada je u pitanju kava ispod prosjeka (prosjek navedenih država iznosi 9,79 kn/kg).

Od država iz susjedstva Hrvatska je ta koja ima najmanji porez, a BiH najveći. Međutim s grafikona se još može uočiti da Grčka ima znatno najveći porez na prženu kavu.

U grafikonu koji slijedi su prikazani usporedni podatci kada su u pitanju ekstrakti, esencije i koncentri od kave.

Grafikon 2. Porez na ekstrakte, esencije i koncentrate od kave

Izvor: Vlastita izrada autora.

Na grafikonu su prikazani usporedni podatci poreza na ekstrakte, esencije i koncentrate od kave izražen u kn/kg.

Sa grafikona se jasno vidi da je Hrvatska ta koja ima najveći porez na navedenu robu (prosjek je 11,68 kn/kg). Od susjednih država Srbija ima najmanji porez. A Belgija od svih navedenih država ima najmanji porez u iznosu od 5,2 kn/kg.

U sljedećoj tablici je prikazan poreza na bezalkoholna pića u drugim državama.

Tablica 5. Porez na bezalkoholna pića u drugim državama

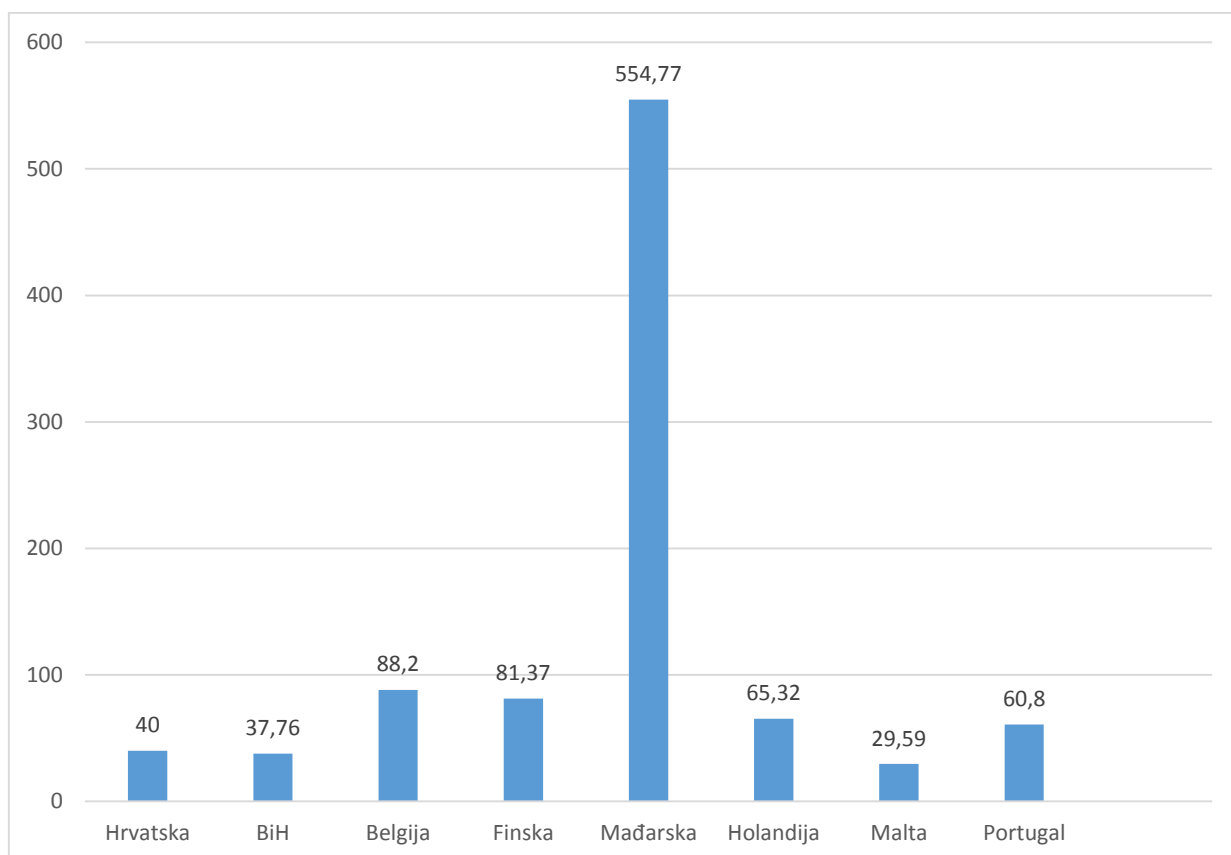
RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA	
			IZNOS (strana valuta/hl)	(kn/hl)

1	BiH	Bezalkoholna pića (vode, mineralne vode...)	10 KM	37,76
2	Belgija		11,9233 €	88,2
3	Finska		11 €	81,37
4	Mađarska		75 €	554,77
5	Holandija		8,83 €	65,32
6	Malta		4 €	29,59
7	Portugal		8,22 €	60,8

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1464

U prethodnoj tablici su dati prikazi poreza u nekim državama, iz kojih se može uočiti da porezi variraju od 37,76 kn/hl koliko iznosi porez u BiH do 554,77 kn/hl koliko iznosi u Mađarskoj.

Na idućem grafikonu su prikazani usporedni podatci poreza za navedene države.

Grafikon 3. Usporedni porezi na bezalkoholna pića

Izvor: Vlastita izrada autora.

Sa grafikona se vidi da je porez na ovu robu u Hrvatskoj ispod prosjeka (prosjek sa porezom u Mađarskom iznosi 119,73 kn/hl, a bez poreza u Mađarskoj 57,58 kn/hl).

Susjedna država BiH ima nešto manji porez od Hrvatske na navedenu robu. Dok od država Europske Unije, Malta ima najmanji porez od 29,59 kn/hl.

3.3. Oporezivanje duhanskih proizvoda

Uredbom o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje koja je na snazi od prosinca 2018. definira se iznos specifične trošarine na cigarete, i ostali duhan za pušenje.

U idućoj tablici prikazane su trošarine na ovu vrstu robe, u skladu s Uredbom o visini trošarine na cigarete, sitno rezani duhan za savijanje cigareta i ostali duhan za pušenje.

Tablica 6. Porez na duhan u RH

RB	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA
1	Trošarina na cigarete	335 kuna za 1000 komada cigareta
2	Sitno rezani duhan za savijanje cigareta	600 kn/kg
3	Ostali duhan za pušenje	600 kn/kg

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro68

Iz prikazane tablice se vidi da je trošarina na cigarete 335 kuna za 100 komada cigareta, a na ostale dvije vrste duhanske robe 600 kn/kg.

U tablici koja slijedi biti će dat detaljan uvid u poreze na duhanske proizvode u drugim državama.

Tablica 7. Porez na duhansku robu u drugim državama

RB	DRŽAVA	PREDMET	VISINA POREZA
-----------	---------------	----------------	----------------------

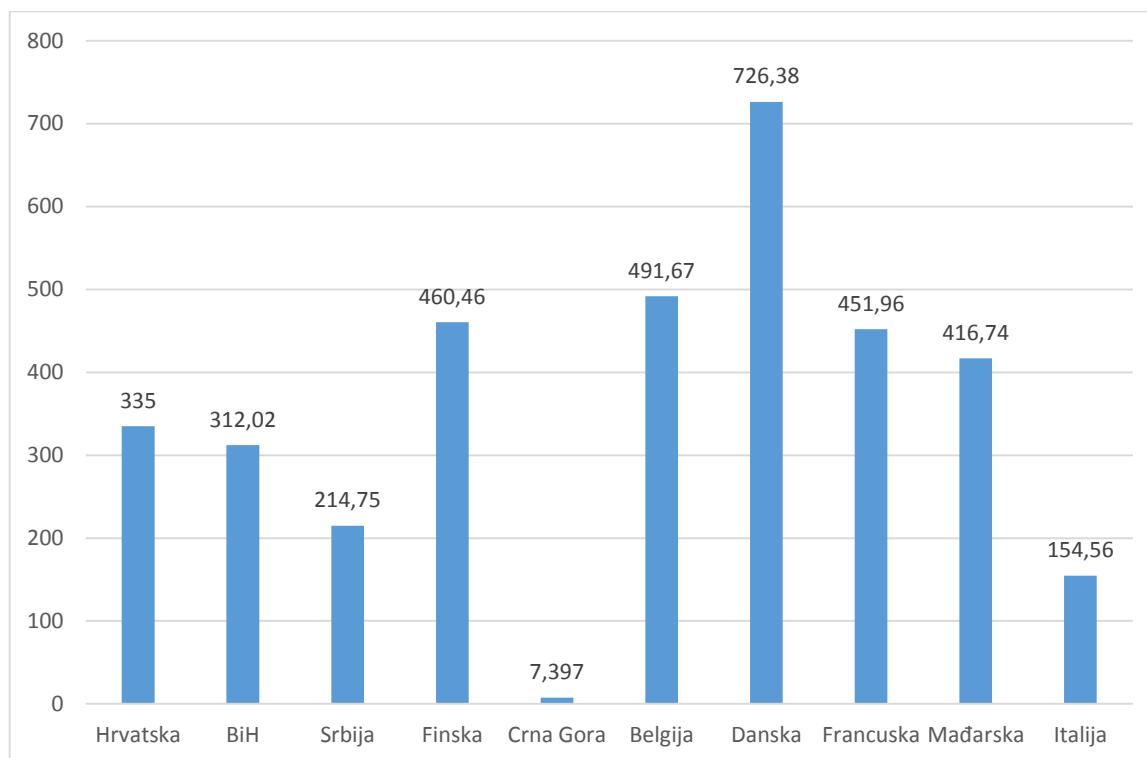
		OPOREZIVANJA	strana valuta	Kuna
1	BiH	Cigarete	82,5 KM/1000 kom cigareta	312,02 kuna/1000 kom cigareta
2	Srbija		3425 din/1000 kom cigareta	214,75 kuna/1000 kom cigareta
3	Finska		62,25 €/1000 kom cigareta	460,46 kuna/1000 kom cigareta
4	Crna Gora		1 €/1000 kom cigareta	7,397 kuna/1000 kom cigareta
5	Belgija		66,4691 €/1000 kom cigareta	491,67 kuna/1000 kom cigareta
6	Danska		98,2 €/1000 kom cigareta	726,38 kuna/1000 kom cigareta
7	Francuska		61,1 €/1000 kom cigareta	451,96 kuna/1000 kom cigareta
8	Mađarska		56,3396 €/1000 kom cigareta	416,74 kuna/1000 kom cigareta

9	Italija		20,8956 €/1000 kom cigareta	154,56 kuna/1000 kom cigareta
1	BiH	Duhan	114,40 KM/kg	432,66 kuna/kg
2	Srbija		5.210,2 din/kg	326,68 kuna/kg
3	Crna gora		20 €/kg	147,94 kuna/kg
4	Belgija		48,3083 €/kg	357,34 kuna/kg
5	Danska		48,49 €/kg	358,68 kuna/kg
6	Finska		41,75 €/kg	308,82 kuna/kg
7	Francuska		72,5 €/kg	536,28 kuna/kg
8	Poljska		33,0148 €/kg	244,21 kuna/kg
9	Mađarska		57,4542 €/kg	424,99 kuna/kg

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro68

U prethodnoj tablici je dat prikaz poreza na duhanske proizvode u pojedinim državama. Porez na cigarete varira između 7,40 kn/1000 kom cigareta koliko iznosi u Crnoj Gori i 726,38 kn/1000 kom cigareta koliko iznosi u Danskoj. A porez na duhan varira između 147,94 kn/kg koliko iznosi u Crnoj Gori i 536,28 kn/kg koliko iznosi u Francuskoj.

Sljedećim grafikonom se mogu vidjeti jasnije usporedni podatci poreza na cigarete za sve države.

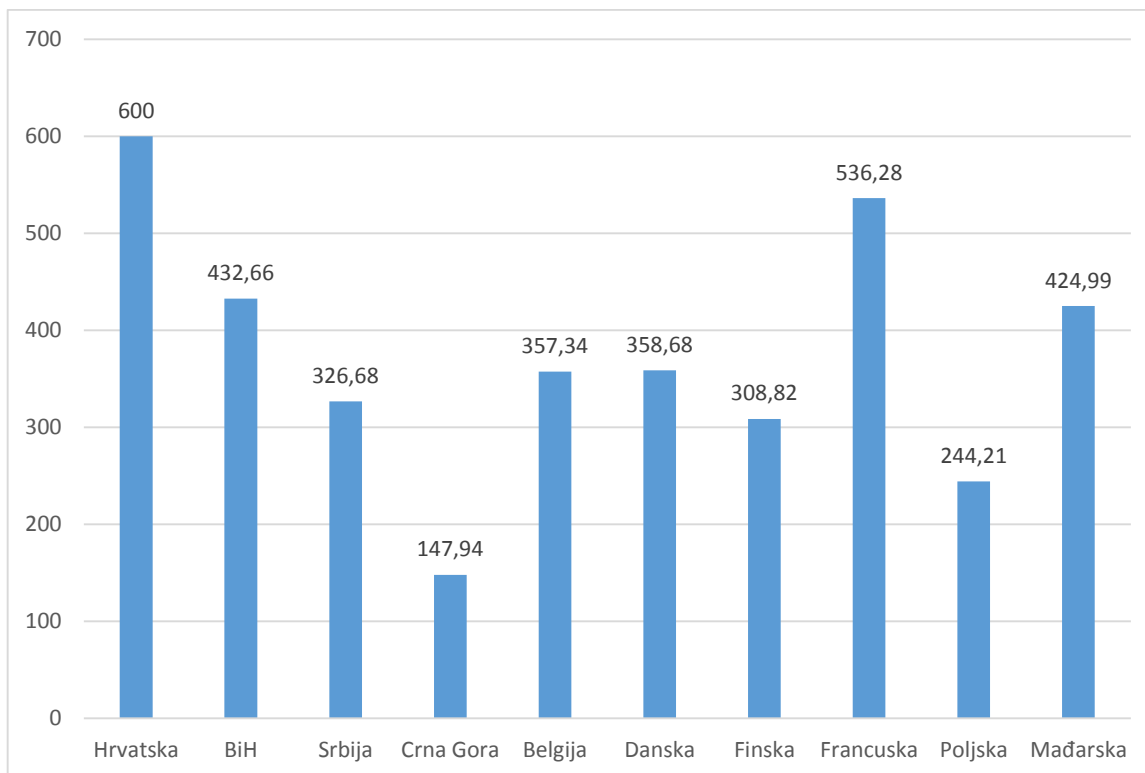
Grafikon 4. Usporedni podatci za cigarete

Izvor: Vlastita izrada autora.

Na grafikonu je dat porez na cigarete izražen u kn/1000 kom cigareta. Sa grafikona se vidi da Hrvatska spada među države sa srednjim porezom na cigarete.

Prosjek ovih navedenih zemalja je 357 kn/1000 kom cigareta što znači da je porez u Hrvatskoj ispod prosjeka. Danska ima najveći porez, a od zemalja EU Italija je ta koja ima najmanji porez.

U sljedećem grafikonu biti će uspoređivani podatci poreza za duhan Republike Hrvatske s ostalim prikazanim državama.

Grafikon 5. Porez na duhan

Izvor: Vlastita izrada autora.

Na grafikonu je prikazan porez na duhan izražen u kunama/kg duhana. Jasno se vidi da Hrvatska prednjači kada je ovaj vid poreza u pitanju. Prosjek ove vrste poreza za ove države je 373,76 kn/kg duhana što znači da je Hrvatska znatno iznad ovog prosjeka. Od ostalih zemalja EU Francuska ima najveći porez, a Poljska najmanji porez na duhan.

3.4. Porez na motorne benzine

Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon koja je na snazi od travnja 2015. uređuje visinu trošarine koja se plaća na motorne benzine koji se koriste kao pogonsko gorivo, na plinsko ulje za pogon i grijanje te kerozin za pogon na području Republike Hrvatske.

Visina trošarine na olovni benzin je 3860 kn/1000 l bezolovnog benzina.

Sljedećom tablicom su dati podatci o ovom porezu u drugim državama.

Tablica 8. Porez na bezolovni benzin

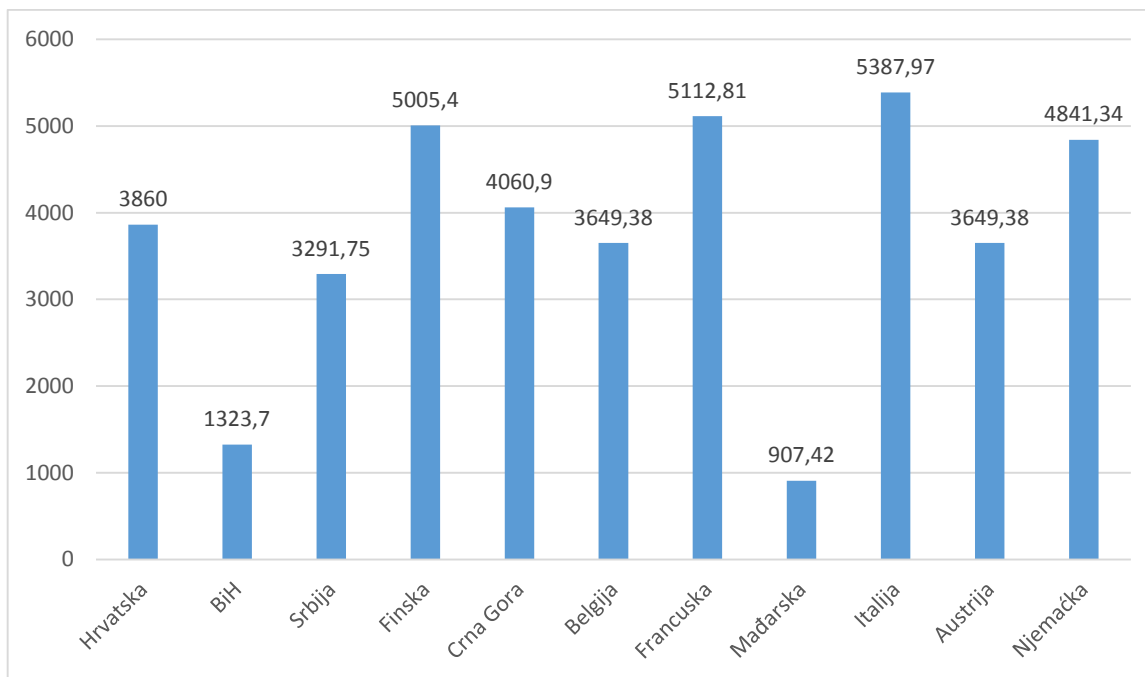
RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA	
			strana valuta	kuna
1	BiH	Bezolovni benzin	350 KM/1000 l	1323,7 kuna/1000 l
2	Srbija		52500 din/1000 l	3291,75 kuna/1000 l
3	Finska		676,68 €/1000 l	5005,4 kuna/1000 l
4	Crna Gora		549 €/1000 l	4060,9 kuna/1000 l
5	Belgija		493,36 €/1000 l	3649,38 kuna/1000 l
6	Francuska		691,2 €/1000 l	5112,81 kuna/1000 l
7	Mađarska		122,674 €/1000 l	907,42 kuna/1000 l

8	Italija		728,4 €/1000 1	5387,97 kuna/1000 1
9	Austrija		493,36 €/1000 1	3649,38 kuna/1000 1
10	Njemačka		654,5 €/1000 1	4841,34 kuna/1000 1

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro49

Tablica prikazuje podatke o porezu na bezolovni benzin izražen u kunama/1000 l. Porez varira između 907,42 kn/1000 l koliko iznosi u Mađarskoj i 5387,97 knn/1000 l koliko iznosi u Italiji.

U navedenom grafikonu se mogu vidjeti uspoređivani podatci za date države.

Grafikon 6. Porez na bezolovni benzin

Izvor: Vlastita izrada autora.

Sa grafikona se vidi da Hrvatska ima srednje visok porez na bezolovni benzin. Prosjek poreza zemalja za koje su navedni podatci je 3735,46 kn/1000 l. Mađarska je od država EU sa najmanjim porezom, a Italija sa najvećim porezom. Od zemalja bivše Jugoslavije BiH ima najmanji porez, a Crna Gora najveći.

3.5. Porez na električnu energiju

Zakon o trošarinama definira ovo područje u Republici Hrvatskoj. U tablici su dati podatci o porezu koji se plaća u Hrvatskoj i u drugim državama.

Tablica 9. Porez na električnu energiju

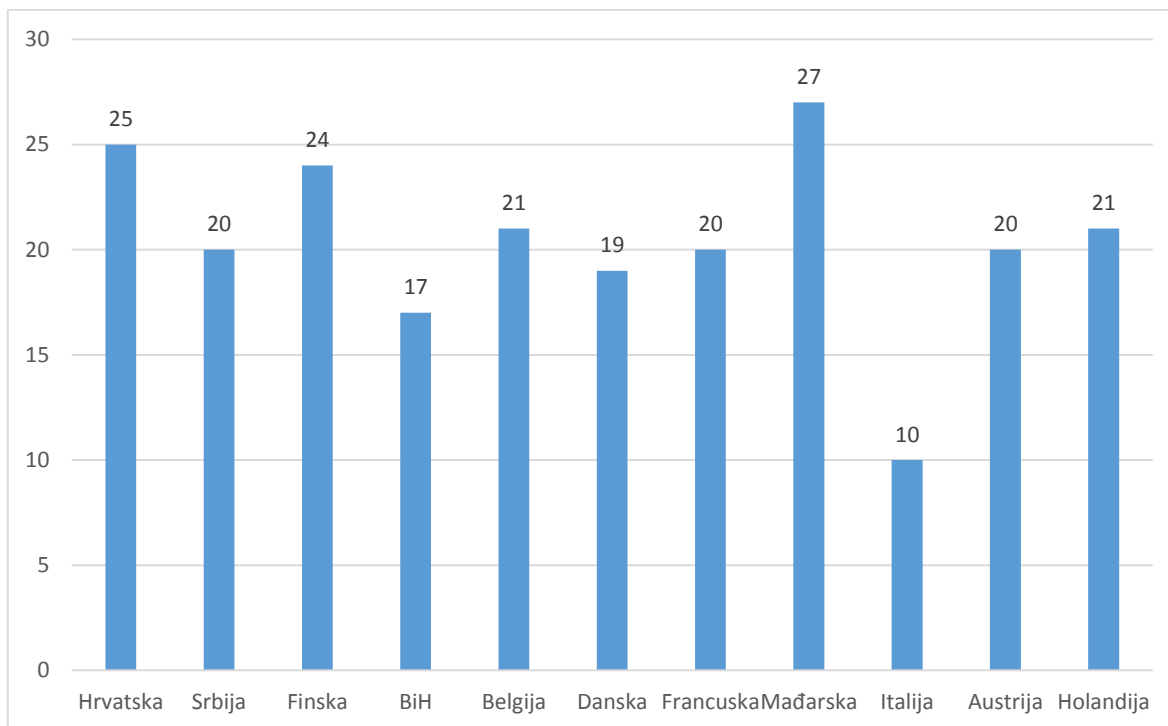
RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA (%)
1	Hrvatska	Električna energija	25

2	Srbija		20
3	Finska		24
4	BiH		17
5	Belgija		21
6	Danska		19
7	Francuska		20
8	Mađarska		27
9	Italija		10
10	Austrija		20
11	Holandija		21

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro68

Iz navedene tablice u kojoj su prikazani podatci o visini poreza na el. energiju u pojedinim državama, možemo vidjeti da porez varira između 10 i 27%.

Sljedećim grafikonom moći ćemo jasnije vidjeti i uočiti koji je odnos između Republike Hrvatske i drugih država s obzirom na podatke o porezu na el. energiju.

Grafikon 7. Porez na električnu energiju

Izvor: Vlastita izrada autora.

Te tako možemo uočiti da najveći porez na električnu energiju ima Mađarska od 27 %, a najmanji porez ima Italija 10 %.

Hrvatska ima porez od 25 %. Prosječan porez je 20,36 %, što znači da je Hrvatska znatno iznad prosjeka. Također možemo uočiti da od zemalja bivše Jugoslavije BiH ima najmanji porez.

3.6. Porez na plin za grijanje

Tablica pod rednim brojem 9. prikazuje porez na plin za grijanje u Hrvatskoj i drugim državama.

Tablica 9. Porez na plin za grijanje

RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	VISINA POREZA	
			strana valuta/1000 l	Kn/1000l
1	Hrvatska	Plin za grijanje	-	423
2	BiH		108,8 KM	411,48
3	Finska		248,8 €	1840,37
4	Njemačka		61,35 €	453,80
5	Belgija		18,65 €	137,95
6	Francuska		156,2 €	1155,41
7	Mađarska		112,86 €	834,82
8	Italija		403,21 €	2982,5
9	Austrija		109,18 €	807,6

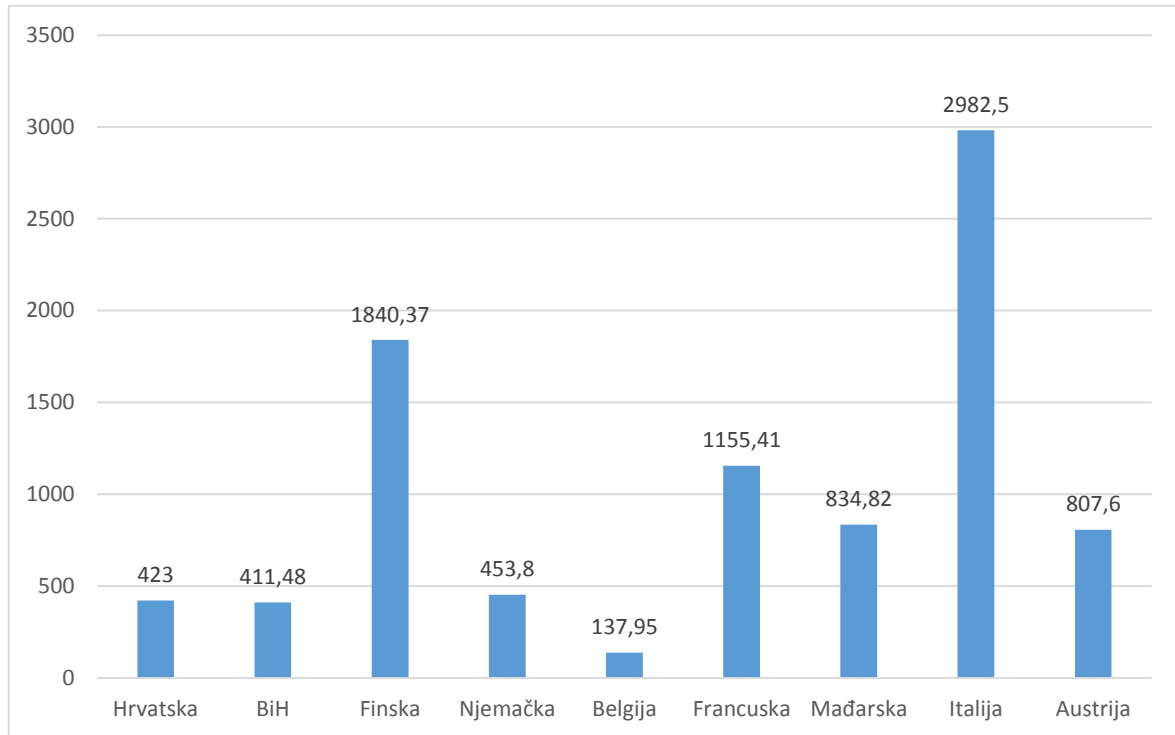
Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na

linku: <https://www.porezna->

[uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro68](https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro68)

U tablici sa dati prikazi poreza za nekoliko država. Kako se iz priložene vidi postoje značajne razlike u visini poreza.

Navedeno će biti i prikazano putem grafikona.

Grafikon 8. Porez na plin za grijanje

Izvor: Vlastita izrada autora.

Sa grafikona se vidi da Italija ima najveći porez od 2982,5 kn/1000 l, a najmanji porez ima Belgija 137,95 kn/1000 l. Hrvatska ima više nego duplo manji porez od prosjeka koji iznosi oko 1000 kn/1000 l.

3.7. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti

Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila na snazi od 2002. propisuje plaćanje poreza na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.

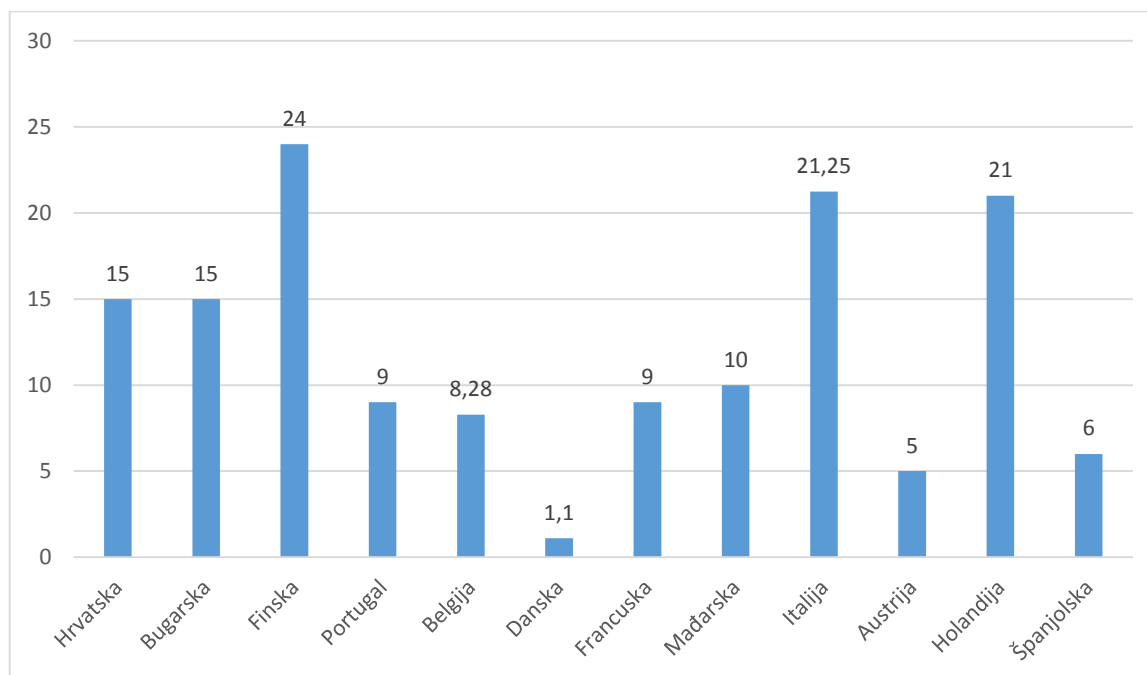
Iduća tablica prikazuje podatke o stopi poreza u Hrvatskoj i u drugim državama.

Tablica 10. Porez na premiju osiguranja

RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	IZNOS POREZA (%)
1	Hrvatska	Premija osiguranja	15
2	Bugarska		15
3	Finska		24
4	Portugal		9
5	Belgija		8,28
6	Danska		1,1
7	Francuska		9
8	Mađarska		10
9	Italija		21,25
10	Austrija		5
11	Holandija		21
12	Španjolska		6

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_premije_osiguranja.aspx

Prethodna tablica biti će popraćena i grafikonom, radi lakšeg uočavanja razlika između država.

Grafikon 9. Porez na premije

Izvor: Vlastita izrada autora.

Sa grafikona se vidi da najmanji porez ima Danska od 11 %, a najveći postotak poreza ima Finska od 24 %. Hrvatska ima porez nešto iznad prosjeka, a prosjek iznosi 12 %.

3.8. Trošarina za alkoholna pića (pivo)

Prema Zakonu o trošarinama, „pivom se smatra:

1. Svaki proizvod obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2203 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5 % vol.,
2. Svaki proizvod koji je rezultat mješavine piva i bezalkoholnih pića obuhvaćen tarifnom oznakom KN 2206 s volumnim udjelom stvarnog alkohola većim od 0,5% vol.

Članak 59. stavak 1. Zakona o trošarinama propisuje da je trošarinska osnovica na pivo 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitru gotovog proizvoda. Člankom 60. stavak 1. Zakona o trošarinama propisano je da se trošarina na pivo plaća u iznosu od 40,00 kuna za 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitru gotovog proizvoda.“

Sljedećom tablicom prikazati će se trošarine na pivo u Hrvatskoj i u drugim državama.

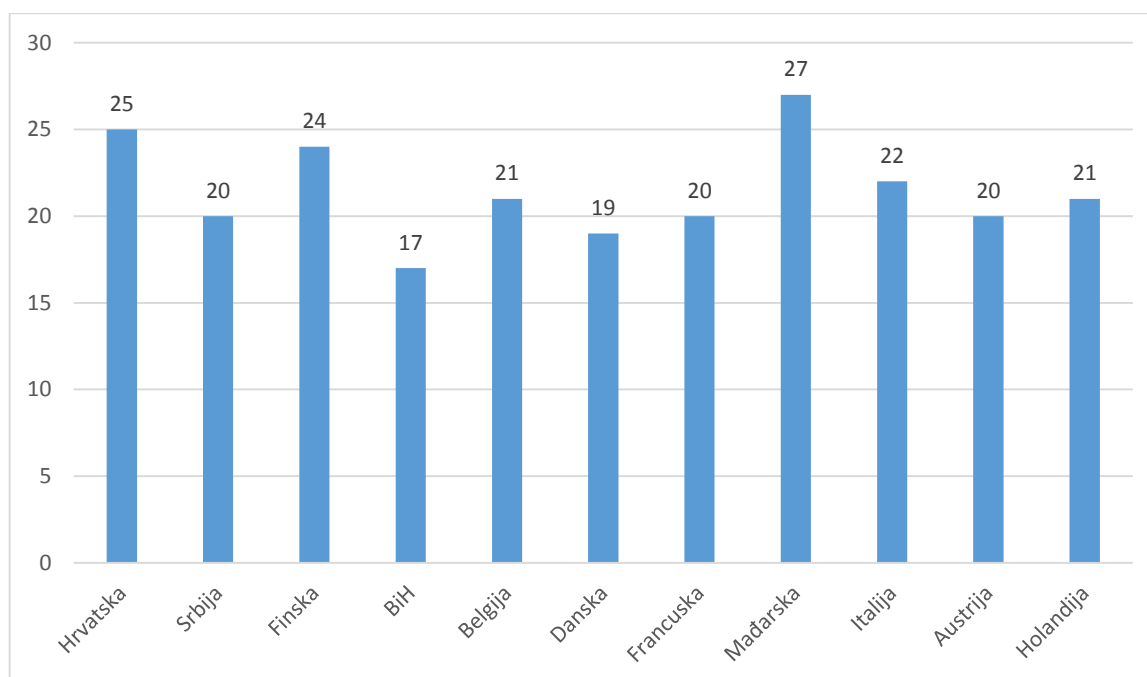
Tablica 11. Porez na pivo

RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	IZNOS POREZA (%)
1	Hrvatska	Pivo	25
2	Srbija		20
3	Finska		24
4	BiH		17
5	Belgija		21
6	Danska		19
7	Francuska		20
8	Mađarska		27
9	Italija		22
10	Austrija		20
11	Holandija		21

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1464

Navedene trošarine su prikazane u postocima. Trošarina na pivo se kreće između 17 % (BiH) i 27 % (Mađarska) što je moguće uočiti iz prikazane tablice.

Slijedi i prikaz putem grafikona.

Grafikon 10. Trošarina na pivo

Izvor: Vlastita izrada autora.

Sa grafikona se vidi da Mađarska ima najveće trošarine na pivo, a BiH najmanje. Od zemalja EU Danska ima najmanje trošarine na pivo. Dok porez u Hrvatskoj iznosi 25 % i iznad je prosjeka navedenih država, a prosjek je 21,45 %.

3.9. Trošarine prirodnog plina

Propisi primjenjivi na prirodni plin su:

1. Zakon o trošarinama (NN 22/2013 i 32/2013),
2. Pravilnik o trošarinama (NN 64/2013).

22. veljače 2013. je u Narodnim novinama objavljen novi Zakon o trošarinama koji je uveden kako bi se Hrvatska ulaskom u EU uskladila s regulativom EU.

Idućom tablicom prikazuje se trošarina na prirodni plin u Hrvatskoj i u drugim državama.

Tablica 12. Porez na prirodni plin

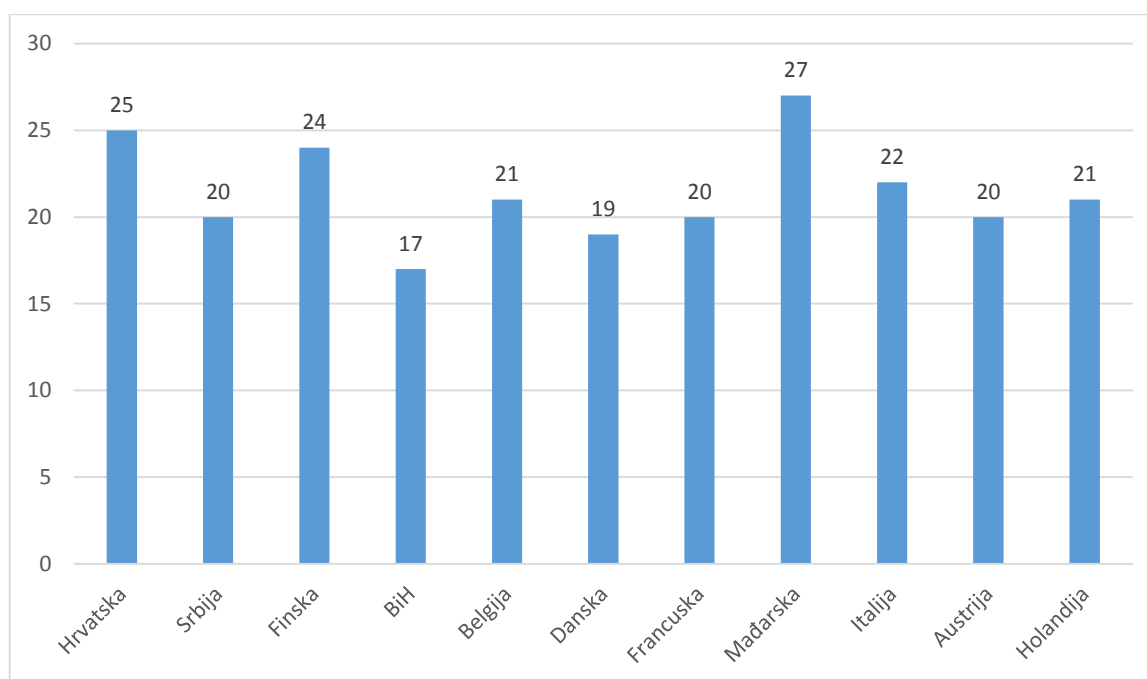
RB	DRŽAVA	PREDMET OPOREZIVANJA	IZNOS POREZA (%)
1	Hrvatska	Prirodni plin	25
2	Srbija		20
3	Finska		24
4	BiH		17
5	Belgija		21
6	Danska		19
7	Francuska		20
8	Mađarska		27
9	Italija		22
10	Austrija		20

11	Holandija		21
----	-----------	--	----

Izvor: Vlastita izrada autora, prema podacima sa stranica Ministarstva financija, dostupnih na linku: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro68

Trošarine su prikazane u postocima, a kreću se od 17 % od cijene plina (BiH) i 27 % od cijene plina (Mađarska).

Grafikonom pod rednim brojem 11. dati su usporedni podatci trošarina plina.

Grafikon 11. Trošarina na prirodni plin

Izvor: Vlastita izrada autora.

Sa grafikona se vidi da Mađarska ima najveće trošarine na prirodni plin, a BiH najmanje. Od zemalja EU Danska ima najmanje trošarine. U Hrvatskoj iznosi 25 % i iznad je prosjeka navedenih država, a prosjek je 21,45 %.

ZAKLJUČAK

U radu se moglo uočiti da postoji dosta zakona koji se odnose na proizvode koji su i obrađeni tijekom rada. Stopa trošarina je u velikoj mjeri usklađena sa minimalnim stopama koje su propisane direktivama, s tim da bi se Republika Hrvatska u budućnosti mogla suočiti s daljnjim porastom stopa (na cigarete i sitno rezan duhan za pušenje), što je u konačnici i najavljeno za sljedeću godinu. Osim opće (jedinstvene) stope koja se primjenjuje, trošarinski proizvodi u Hrvatskoj i EU, ipak postoje razlike u broju stopa, i pod određenim uvjetima za iste proizvode primjenjuju se snižene stope npr. u oporezivanju el. energije.

Međutim, ako se postigne uvjet najnižih stopa propisanih EU direktivama, Vlada Republike Hrvatske prema Zakonu o trošarinama (članak 60. točka 7.) može izdati nalog kojim se mijenjaju (povećavaju) propisane stope trošarina. Ovisno o ciljevima i potrebama fiskalne politike (manjak proračunskog prihoda, porast javnih rashoda, porast javnog duga i tako dalje), stope se mogu promijeniti. Svakim povećanjem poreza smanjuje se cijena oporezivih proizvoda, pa se može očekivati da će doći do povećanja cijena cigareta, ostalih duhana i energenata. Rast cijena cigareta i duhanskih proizvoda nije vrlo alarmantan, budući da njih ubrajamo u luksuzne proizvode što predstavlja stvar izbora, a ne nužnosti, ali rast cijena energenata, bez obzira na određena izuzeća, značajno će dovesti do općeg rasta cijena i utjecati na životni standard građana i poslovanje poslovnog sektora.

Prema okvirnoj procjeni Ministarstva financija, uvođenje trošarina na struju trebalo bi dovesti do povećanja maloprodajne cijene za 1,05%, prirodnog plina za 3,41% (krajnji korisnici priključeni na transportni sustav) ili za 2,38% krajnjim korisnicima koji su povezani s distribucijskim sustavom. Kad se raspravlja o utjecaju na cijene, treba imati na umu ne samo trošarine, već i PDV koji se obračunava na maloprodajnu cijenu. Stopa PDV-a u Republici Hrvatskoj jedna je od najviših u EU i što je još važnije, veća od stope u susjednim zemljama.

Unatoč nižim trošarinama, cijene trošarinskih proizvoda u Republici Hrvatskoj mogu biti veće, što bi promoviralo legalnu i nezakonitu prekograničnu kupnju, a time i smanjilo porezne prihode. Novi Zakon o akcizama također uključuje nove i detaljnije odredbe o provođenju nadzora (učinkovitiji pravni okvir za suzbijanje, sprečavanje i kažnjavanje nezakonitosti i

utaje poreza) te sveobuhvatnije mjere za sprječavanje kaznenih djela i kažnjavanje prekršitelja.. Međutim, legalna prekogranična kupnja proizvoda jeftinijih u susjednim zemljama još uvijek može utjecati na porezne prihode.

LITERATURA

- [1] Alijagić M., *Financiranje javne uprave*, Veleučilište "Nikola Tesla" Gospić, Otočac, 2015., str. 136.
- [2] Božidar Jelčić: "Nauka o financijama i financijsko pravo", Zagreb, 1990
- [3] https://bib.irb.hr/datoteka/291926.H.Simovic_Skripta_PDV_i_trosarine.pdf
Pristupljeno 08.08.2019.
- [4] Institut za javne financije, *Porezni vodič*, dostupno na http://www.ijf.hr/porezni_vodic/08-05/posebni.pdf ;Pristupljeno 08.08.2019.
- [5] Kesner-Škreb M., Kuliš D., *Porezni vodič za građane*, Institut za javne financije, Zagreb, 2010., str. 63.
- [6] Kesner-Škreb, M., 2007. *Porezna harmonizacija, Financijska teorija i praksa*, br. 31
- [7] Kordić G., *Porezni sustav Republike Hrvatske*, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilišni preddiplomski studij poslovne ekonomije, Zagreb, 2011., str. 3.
- [8] Ministarstvo financija (2018.) *Oporezivanje automobila, motocikla, plovila, zrakoplova i drugih prijevoznih sredstava*.
https://www.poreznauprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Automobili_168.pdf ;Pristupljeno 16.8.2019.
- [9] Šimović, H. (2007) *Porez na dodanu vrijednost i trošarine*.
- [10] Jelčić B., Bejaković P., *Razvoj i perspective oporezivanja u Hrvatskoj*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Radovi odsjeka za ekonomska istraživanja zavoda za povijesne i društvene znanosti, Zagreb, 2012.
- [11] Ministarstvo financija: *Porezna uprava*:
https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pog22912 ;Pristupljeno 05.08.2019.
- [12] Ministarstvo financija (2018.) *Kako izračunati trošarinu na alkohol i alkoholna pića?*
<https://carina.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Trosarine/WEB/Izra%C4%8Dun%20otro%C5%A1arine%20na%20alkohol%20i%20alkoholna%20pi%C4%87a.pdf>
;Pristupljeno 14.8.2019.

Zakoni i pravni propisi:

- [1] Zakon o posebnom porezu na motorna vozila, NN 15/13, 108/13-ispr., 115/16, 127/17
- [2] Zakon o trošarinama, Narodne novine, broj 106/2018
- [3] Zakon o posebnom porezu na duhanske prerađevine NN 136/02 i 95/04 i Pravilnik, NN 112/99, 50/00, 119/01 i 59/03.
- [4] Zakon o posebnom porezu na pivo, NN 136/02 (pročišćeni tekst) i Pravilnik, NN 59/94,
- [5] 109/96, 46/98 i 119/01.
- [6] Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i
- [7] zrakoplove, NN 136/02 (pročišćeni tekst), 44/03 i 95/04
- [8] Zakon o prestanku važenja Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode, NN 143/12
- [9] Zakon o trošarinama u BiH:
http://www.uino.gov.ba/download/Dokumenti/Dokumenti/hr/Porezi/Akcize/Zakon_o_akcizama_u_BiH.pdf ;Pristupljeno 02.08.2019.
- [10] Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila NN 150/02
- [11] Uredba o visini trošarine na motorne benzine, plinsko ulje i kerozin za pogon:
https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx?id=pro1487 ;Pristupljeno 14.07.2019.
- [12] Akcize na gazirana pića u zemljama u regionu i EU:
http://www.skupstina.me/images/dokumenti/biblioteka-i-istrazivanje/2019/Akcize_na_gazirana_pi%C4%87a_u_zemljama_regiona_i_EU.pdf ;Pristupljeno 14.07.2019.
- [13] Ukaz o proglašenju zakona o porezu na kavu (Crna Gora):
<file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Zakon%20o%20porezu%20na%20kafu.pdf> ;Pristupljeno 05.07.2019.
- [14] Zakon o akcizama Republike Srbije:
<http://www.upravacarina.rs/cyr/Zakoni/%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D%20%D0%BE%20%D0%B0%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%BC%D0%B0.pdf> ;Pristupljeno 02.07.2019.
- [15] Zakon o trošarinama u Bosni i Hercegovini:

POPIS GRAFIČKIH PRILOGA

Grafikoni:

Grafikon 1. Porez na kavu	23
Grafikon 2. Porez na ekstrakte, esencije i koncentrate od kave	24
Grafikon 3. Usporedni porezi na bezalkoholna pića	26
Grafikon 4. Usporedni podatci za cigarete	30
Grafikon 5. Porez na duhan	31
Grafikon 6. Porez na bezolovni benzin	34
Grafikon 7. Porez na električnu energiju	36
Grafikon 8. Porez na plin za grijanje	38
Grafikon 9. Porez na premije	40
Grafikon 10. Trošarina na pivo	42
Grafikon 11. Trošarina na prirodni plin	44

Tablice:

Tablica 1. Porez na kavu	19
Tablica 2. Porez na kavu sadržanu u gotovom proizvodu	19
Tablica 3. Porez na bezalkoholna pića	20
Tablica 4. Porez na kavu u drugim državama	21
Tablica 5. Porez na bezalkoholna pića u drugim državama	24
Tablica 6. Porez na duhan u RH	27
Tablica 7. Porez na duhansku robu u drugim državama	27
Tablica 8. Porez na bezolovni benzin	32
Tablica 9. Porez na plin za grijanje	37
Tablica 10. Porez na premiju osiguranja	39
Tablica 11. Porez na pivo	41
Tablica 12. Porez na prirodni plin	43